Vidas DAMINAITIS

TYRINĖJIMAI VILNIUJE, ODMINIŲ G. NR. 11, 13 SKLYPE, 1999 M.

1999 m. Vilniuje, Odminių g. Nr. 11, 13 sklype, buvo atlikti archeologiniai tyrinėjimai. Jų metu numatomame užstatyti sklype ištirtas apie 240 m^2 plotas. Vidutinis kultūrinio sluoksnio storis siekė apie 1,8 m. Viršutinis apie 1 m storio kultūrinio sluoksnio horizontas susiformavęs XIX–XX a. Jis buvo nukastas mechanizuotai. Apie 1–1,15 m gylyje pradėjo ryškėti medinių statinių, tvorų, statmenų stulpelių liekanos. Tirtojo ploto įvairiose vietose rastos 7 medinių kubilų liekanos. Šie buvo išdėstyti grupėmis po 2 ir 3 kubilus. Plote Nr. 2 greta 2 medinių kubilų rasta ir stačiakampio formos, 1,5×1,7 m dydžio medinio statinio liekanų. Visų kubilų dugne išlikęs 15–20 cm storio kalkių sluoksnis. Jis dengė ir kubilų sieneles. Kubilų skersmuo siekė 1,7–1,9 m. Jų sienelės labai sunykusios. Sienelių lentų storis siekė apie 3 cm. Analogiško storio lentos naudotos ir kubilų dugnuose. Išlikęs kubilų sienelių aukštis buvo 20–45 cm. Kai kurių išlikę tik dugnai. Analogiškų 6 medinių kubilų ir 1 keturkampio medinio statinio liekanas šiame sklype 1991 m. surado archeologas G. Stankevičius. Iš viso šiame sklype rasta 13 medinių kubilų ir 2 keturkampės formos statinių liekanų su kalkių sluoksniu dugne ir ant sienelių. Kalkės buvo naudojamos šeriams ir plaukams pašalinti nuo žvėrių ir naminių gyvulių odų. Šiais metais rastame keturkampiame mediniame statinyje, kalkių sluoksnyje, rasta lyg ir žvėrių kailių šerių. Prie kai kurių kubilų pastebėta mūrinių ir medinių statinių liekanų. Tai leidžia manyti, kad dalis kubilų įrengta pastatuose. Medinių kubilų ir liekanų lygyje aptiktas nemažas kiekis XVI–XVII a. datuojamos buitinės žiestos keramikos ir plokštinių koklių fragmentų, čerpių, nuolaužų, plytgalių ir kt. Šie radiniai čia buvo atvežti iš kitų miesto vietų, kada buvo tvarkomos po XVII a. vidurio karų su Maskva sugriautos vietos. Nusausintoje vietoje XVII a. II pusėje įsikūrė odininkų (kailiadirbių) cechas. Virš šių atvežtinių griuvenų sluoksnio rasta XVIII–XIX a. datuojamos buitinės keramikos šukių, žvėrių ir gyvulių ragų. Cechas šioje vietoje funkcionavo iki XIX a. Vilniaus miestas XIX a. ėmė plėstis į ŠV. Odminių gatvės ir gretimi sklypai pradėti užstatyti mūriniais pastatais. Iškelti iš šios vietos odininkų cechą, matyt, vertė ir iš jo sklindantis

blogas kvapas. Virš įžemio buvusiame 0,6–0,8 m storio tamsios durpingos žemės sluoksnyje radinių praktiškai nesurasta. Archeologiniai tyrinėjimai patvirtino, kad dabartinėje Odminių g. tikrai buvo įsikūręs nemažas kailiadirbių (odininkų) cechas. Radiniai leidžia įsivaizduoti šio cecho planinę struktūrą bei pradinę odų apdirbimo technologiją. Be abejo, medinių kubilų ir kitų statinių ceche turėjo būti daugiau. Daugelyje dabartiniu metu užstatomo sklypo vietų kultūrinis sluoksnis suardytas vėlesnių statybų metu.

Vidas DAMINAITIS

Investigations in Vilnius, Odminių street, in plot No 13 of house 11, in 1999

In the site where the construction works were planned, the area of 240 m^2 was explored. The average thickness of the cultural layer was 1,8-m. In different places of the territory explored, the remains of 7 wooden tubs and fragments of household pottery and tiles dating back to the 16th -17th centuries were found. In the second half of the 17th century a furriers' workshop was established here.

Vidas DAMINAITIS

TYRINĖJIMAI VILNIUJE, RAUGYKLOS G. NR. 7/2, 1999 M.

1999 m. gegužės mėn. Vilniuje, Raugyklos g. Nr. 7/2 sklype, atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai. Ištirtas apie 13 m^2 plotas. Nustatyta, kad kultūrinio sluoksnio storis sklype siekia apie 3 m. Apatiniame kultūrinio sluoksnio horizonte rastos kelios XVII a. datuojamos žiestinės buitinės keramikos šukės. Viršutinis iki 1,2 m storio kultūrinio sluoksnio horizontas yra susiformavęs XIX a. II pusėje ir XX a. Tarp 24 radinių, rastų šurfe Nr. 1, buvo ir 2 XIX a. II pusės Rusijos monetos. Taip pat šurfe aptikti XIX a. datuojamo mūrinio pastato pamatai. Jis nugriautas Antrojo pasaulinio karo metais. Kasant šurfą Nr. 2, aptiktas iš dalies užpiltas gerai išlikęs skliautuotas rūsys. Jis buvo 3,4×5,92 m dydžio. Rūsį, sprendžiant iš mūro technikos, galima datuoti XVII a. Atrodo, jį galima sutapatinti su 1808 m. Vilniaus miesto plane pavaizduotu mūriniu pastatu. XIX a. šio pastato rūsys, matyt, buvo prijungtas prie XIX a. pab. naujai pastatyto mūrinio pastato. Rūsys užpiltas pokariniais metais. Jį būtina išsaugoti, išvalius pritaikyti būsimam pastatui.